

ก า ร บู ช า ที่ แ ท้ จ ริ ง

ผู้ใดรู้ขั้นที่เคยอาศัยในกาลก่อน เห็นสวรรค์และอบาย
บรรลुพระอรหัตอันเป็นที่สิ้นชาติ อยู่จบแล้ว รู้ยิ่ง เป็นพระมุนี
พึงให้ไทยธรรมในผู้นี้ ทานที่ให้แล้วในผู้นี้มีผลมาก ทักขิณ
ย่อมสำเร็จแก่บุคคลผู้บูชาอย่างนี้แหละ

การบูชาที่แท้จริง

๒๕๘

ธรรมะของพระลัมมัลลพุทธเจ้านั้น เป็นของละเอียดลึกซึ้งยากต่อการเข้าถึง แต่ก็ไม่ยากเกินไปสำหรับผู้มีบุญทั้งหลายที่น้อมไปในคำสอนของพระพุทธองค์ เมื่อคราวที่พระลัมมัลลพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ๆ ทรงมีพระทัยขวนขวายน้อย น้อมไปทางที่จะไม่สอน เพราะพระพุทธองค์ทรงเห็นสรรพสัตว์ทั้งหลายถูกอวิชชาครอบงำจิตใจโดยมาก แต่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงพิจารณาเห็นว่า บัว ๔ เหล่านั้น ยังมีบัวพินน้ำที่เบ่งบานเมื่อได้รับแสงของอรุณ จึงน่าจะมีความสามารถตรัสรู้ธรรมตามพระองค์ได้ เมื่อพิจารณาเห็นดังนั้น ทรงเปิดเผยธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ยากต่อการเข้าถึง ให้สรรพสัตว์ทั้งหลายได้ดื่มรสอมตรรกมจนมาถึงทุกวันนี้

บัดนี้ พระลัมมัลลพุทธเจ้าผู้เป็นศาสดาเอกของโลก ได้เสด็จดับขันธปรินิพพานนานถึง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ก็คงยังนำสันติสุขมาสู่มวลมนุษยชาติอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตราบใดที่ยังมีผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธองค์ ก็ยังได้ชื่อว่า เป็นการบูชาพระลัมมัลลพุทธเจ้าผู้เป็นบรมครู ด้วยการบูชาอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าพระพุทธองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้วก็ตาม ยังเป็นที่สรรเสริญและอนุโมทนาของบัณฑิตผู้รู้ทั้งหลาย

ดังนั้น ทุกคนควรตั้งใจทำใจหยุดใจนิ่งตลอดเวลา ให้

การบูชาที่แท้จริง

๒๕๕

เข้าถึงองค์พระธรรมกายให้ได้ แล้วเราจะได้ชื่อว่า บูชาพระพุทธ-
องค์อย่างแท้จริง เป็นการปฏิบัติบูชาอันประเสริฐสูงสุด

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน เทวहितสูตร ความว่า

“บุพเพนิวาส โย เวติ	สคฺคาปายณฺจ ปสฺสติ
อโธ ชาติกุขยํ ปตฺโต	อภิญญา โวลีโต มุนิ
เอตถ ทชฺชา เทยฺยธมฺมํ	เอตถ ทินฺนํ มหปฺพลํ
เอวํ หิ ยชฺมานสฺส	เอวํ อิชฺชติ ทกฺขิณา

ผู้ใดรู้ขั้นที่เคยอาศัยในกาลก่อน เห็นสวรรค์และอบาย
บรรลुพระอรหัตต์อันเป็นที่สิ้นชาติ อยู่จบแล้ว รู้ยิ่ง เป็นพระมุนิ
พึงให้ไทยธรรมในผู้นี้ ทานที่ให้แล้วในผู้นี้มีผลมาก ทักขิณา
ย่อมสำเร็จแก่บุคคลผู้บูชาอย่างนี้แหละ”

การบูชา หมายถึง การทำสักการะด้วยสิ่งของ ด้วยความ
เคารพนบน้อม และด้วยการไหว้ การบูชาผู้ที่มีคุณธรรม และ
บูชาผู้มีพระคุณต่อเรา เช่น มารดาบิดา ครูบาอาจารย์ เป็นต้น
เป็นการแสดงออกถึงการยกย่องในคุณธรรมของท่าน จากใจที่
ใสสะอาดบริสุทธิ์

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสแบ่งการบูชาไว้ ๒ ประการ
ได้แก่ **อามิสบูชา** คือการบูชาด้วยวัตถุสิ่งของ มีดอกไม้ธูปเทียน
อาหาร สถานที่ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น และการปฏิบัติ-

การบูชาที่แท้จริง

๓๐๐

บูชา คือ การประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของท่านผู้มีคุณธรรม เพื่อขัดเกลาตนให้มีคุณธรรม ให้เป็นคนดีที่โลกต้องการเช่นเดียวกับท่าน ในการบูชาทั้งสองอย่างนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญการปฏิบัติบูชาว่าดีที่สุด โดยเฉพาะการเจริญสมาธิภาวนา ขัดเกลาจิตใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ปราศจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย

บุคคลใดก็ตาม มีโอกาสศึกษาธรรมะของพระพุทธองค์แล้วได้น้อมนำคำสั่งสอนนั้นมาประพฤติปฏิบัติด้วยความไม่ประมาท ย่อมสามารถกำจัดกิเลสอาสวะในตัวให้หมดไปได้ *ดังในสมัยที่พระพุทธองค์ทรงปลงอายุสังขาร ได้ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ต่อแต่นี้ล่วงไปอีก ๔ เดือน เราตถาคตจะปรินิพพาน”

พวกภิกษุที่เป็นปุถุชนยังไม่ได้บรรลุคุณวิเศษอะไร ได้ฟังดังนั้น ก็ไม่อาจจะกลั้นน้ำตาไว้ได้ ต่างพากันเศร้าโศกเสียใจต่อการจะจากไปของพระพุทธองค์ ผู้เป็นบรมครูของโลก เพราะคิดว่าตนเกิดมาในยุคที่พระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่

การบูชาที่แท้จริง

๓๐๑

แต่ก็ยังไม่มีความพิเศษอะไร แล้วนี่พระพุทธรองค์จะดับขันธ-
ปรินิพพานแล้ว การกำจัดทุกข์ในสังสารวัฏของพวกตนคงจะ
เลื่อนกลางเต็มที คิดดั่งนั้นแล้วภิกษุทั้งหลายก็ได้แต่แบ่งเป็นกลุ่มๆ
นั่งปรึกษากันว่า พวกเราจะทำอะไรกันดี

ขณะเดียวกัน มีพระเถระรูปหนึ่งชื่อ **ติสสะ** ท่านมีความ
คิดที่แปลกไปจากภิกษุทั้งหลาย คือ ท่านคิดว่า อีก ๔ เดือนจาก
นี้ไป บรมครูของเราจะปรินิพพานแล้ว ตัวเราเองยังเต็มไปด้วย
ด้วยราคะ โทสะ โมหะ ยังไม่บรรลุนิพพานอะไรสักอย่าง การ
มาบวชในชาตินี้คงจะเสียเปล่า อย่างกระนั้นเลย เราจะต้องตั้งใจ
ปฏิบัติธรรมให้บรรลอรหัตตผลให้ได้ ในขณะที่พระพุทธรองค์ยัง
ทรงพระชนม์อยู่นี้

เมื่อคิดเช่นนี้ ท่านจึงไม่เข้าไปร่วมปรึกษากันกับภิกษุ
ทั้งหลาย แต่หามุมสงบ ไม่พูดสนทนากับใครๆ จะพูดก็พูดเฉพาะ
เท่าที่จำเป็นเท่านั้น ท่านตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติธรรม
สำรวมกาย วาจา ใจ มีสติสัมปชัญญะในอิริยาบถทั้งสี่ตลอดเวลา
ฝ่ายภิกษุทั้งหลายได้เห็นพฤติกรรมของพระเถระ ต่างพากันไป
กราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้า

พระพุทธรองค์จึงรับสั่งให้เรียกท่านมา และได้ตรัสถาม
เรื่องราวทั้งหมด เมื่อทรงรู้ความเป็นมาทั้งหมด จึงทรงประทาน

การบูชาที่แท้จริง

๓๐๒

สาธุการแก่พระติสสเถระพร้อมกับประธานโอวาทว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดมีความรักในเรตถาคต พึงถือเอาติสสภิกษุนี้เป็นแบบอย่างเถิด เพราะว่าชนเป็นอันมาก แม้จะทำการบูชาเรา ด้วยของหอมและระเบียบดอกไม้เป็นต้น ก็ยังไม่ได้ชื่อว่าบูชาเราอย่างแท้จริง ส่วนชนทั้งหลายเหล่าใดเป็นผู้ปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมอย่างสม่ำเสมอ ชนทั้งหลายเหล่านั้นนั้นแหละได้ชื่อว่าเป็นผู้บูชาตถาคตด้วยการบูชาอย่างยิ่ง”

แล้วจึงตรัสต่อไปอีกว่า “พระชินาสพตีมรสแห่งวิเวกรสแห่งความสุข และตีมรส คือ ปิติในพระธรรมอยู่ ย่อมเป็นผู้หมดความกระวนกระวาย เป็นผู้ไม่มีบาป”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระเถระนั้นมีดวงตาเห็นธรรม ได้เข้าถึงกายธรรมอรหัต เป็นพระอรหันต์ในพระพุทธศาสนาในทันที

นี่เป็นแบบอย่างให้เราเห็นว่า การปฏิบัติบูชาด้วยการเจริญสมาธิภาวนา หมั่นทำใจหยุดใจนิ่งนั้น เป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของเรา ถ้าทำการบูชาได้ถูกต้อง ผลที่ได้รับก็ถูกต้องตามพุทธประสงค์ มิฉะนั้นการบูชาที่ทำลงไปนั้นจะมีผลน้อย ผู้มีปัญญาต้องหัดมองว่า ทำอย่างไรการบูชาของเราจึงจะได้รับผลประมาณมิได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การบูชาด้วยอามิสไม่ได้

การบูชาที่แท้จริง

๓๐๓

รับผลมาก

การบูชาด้วยอามิสบูชาก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน และต้องทำให้ดีด้วย เพราะเป็นสิ่งเกื้อหนุนในการปฏิบัติบูชา จะทำให้เราปฏิบัติบูชา ทำใจหยุดใจนิ่งได้สะดวก ไม่ต้องมากังวลกับสิ่งต่างๆ ใจของเราจะได้หยั่งลงสู่ศูนย์กลางกายได้อย่างง่ายๆ และเข้าถึงพระธรรมภายในที่สุด

*มีพระภิกษุอีกรูปหนึ่ง ที่ท่านมุ่งถึงการปฏิบัติบูชาต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระภิกษุรูปนี้ชื่อว่า **พระธรรมมารามเถระ** แปลว่า ผู้ยินดีในการปฏิบัติธรรม เมื่อท่านรู้ว่า อีกไม่นานพระพุทธร่องค์จะปรินิพพาน ก็มีความคิดว่า ตัวเราเองยังไม่บรรลुकุณวิเศษอะไรเลย อีกไม่นานพระพุทธร่องค์ก็จะปรินิพพานแล้วอย่ามัวเสียเวลาเลย เราจะบูชาธรรมพระพุทธร่องค์ด้วยการปฏิบัติธรรมให้บรรลอรหัตต์ให้ได้

ท่านคิดเช่นนั้นแล้ว ก็ไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น ได้หลักธัมมออกจากหมู่อยู่รูปเดียว หมั่นตรึกระลึกถึงธรรมะที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ทำอย่างบุคคลผู้ไร้กาลเวลา ไม่ให้มีความกังวลใดๆ แทรกซึมเข้ามาในใจ

การบูชาที่แท้จริง

๓๐๔

ของท่านได้โลกทั้งโลกของท่านมีแต่การทำหยุดในหยุดอย่างเดียว
ลมหายใจของท่านเป็นไปเพื่อการหยุดนิ่งเท่านั้น

วันคืนจะผ่านล่วงไปนานแค่ไหน ท่านก็ไม่ได้เกิดความ
ย่อท้อในการประพฤติปฏิบัติธรรม นับวันกำลังใจของท่านกลับ
ยิ่งเพิ่มขึ้น ไม่ได้ลดน้อยถอยลงไปแม้แต่น้อย จนกระทั่งท่าน
สามารถทำให้หยุดใจนิ่งได้สนิท ได้เข้าถึงภายในกาย ดิ่งลงไปใน
เส้นทางสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ไม่ถอนถอย จนถึง
วันแห่งความสมปรารถนาที่ท่านได้เข้าถึงพระธรรมกาย เป็น
พระอรหันต์ในที่สุด

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบข่าวนี้ จึงทรง
ประทานสารการแก่ท่าน แล้วตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดาภิกษุผู้มีความรักในเรตถาคต
พึงเป็นเช่นกับธรรมารามเกิด เพราะว่าการบูชาด้วยระเบียบ
และของหอมทั้งหลายนั้น ไม่เชื่อว่าเป็นการบูชาตถาคตอย่าง
แท้จริง ส่วนผู้ใดประพฤติปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มุ่งทำ
กิเลสอาสวะในตัวให้หมดสิ้นไป ผู้นั้นจึงจะได้ชื่อว่า เป็นผู้
ปฏิบัติบูชาตถาคตอย่างแท้จริง ภิกษุผู้มีความยินดีในธรรม
มีปกติใคร่ครวญธรรม และระลึกถึงธรรมอยู่เป็นนิตย์ ย่อม
ไม่เสื่อมจากพระสัทธรรม”

การบูชาที่แท้จริง

๓๐๕

เห็นไหมว่า การปฏิบัติบูชาถือว่าเป็นมงคลอย่างยิ่ง เพราะเป็นหนทางที่ทำให้เราเข้าถึงความบริสุทธิ์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงสรรเสริญว่า บรรดาการบูชาทั้งหลายในโลก การปฏิบัติบูชาเท่านั้น ที่สามารถดำรงพระธรรมคำสอนของเรา ตถาคตไว้ได้ตราบนานเท่านาน อามิสบูชาเป็นเพียงแค่การบูชาแบบทั่วๆ ไป ไม่สามารถที่จะดำรงพุทธศาสนาให้ยาวนานไว้ได้

เพราะฉะนั้น การปฏิบัติบูชาโดยการฝึกฝนอบรมตน เหมือนอย่างพระตีสสเถระ และพระธรรมารามเถระ จึงเป็นการปฏิบัติบูชาที่สมควรและถูกต้อง อีกทั้งได้รับการยกย่องสรรเสริญจากผู้รู้ทั้งหลาย สิ่งนี้ยังเป็นบุญใหญ่ที่จะติดตามตัวของเราไปข้ามภพข้ามชาติ เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว ที่ใครก็มาแย่งไปจากเราไม่ได้ เมื่อทุกท่านเข้าใจดีแล้ว ให้หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม หมั่นทำใจหยุดทำใจนิ่งให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ แล้วพวกเราจะได้ชื่อว่า ทำการบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการปฏิบัติบูชาอย่างแท้จริง

